

Корецкая А. *Художественно-технические особенности детских периодических изданий (на примере газеты «Казковый вечер»)*. В статье осуществлено детальное описание иллюстративного и шрифтового многообразия газеты «Сказочный вечер». Проведен анализ художественно-технических особенностей оформления детских изданий. В ходе исследования определена специфика восприятия детьми шрифтов и изображений, обнаружены ошибки, допускаемые при создании детской периодики.

Ключевые слова: детские периодические издания, иллюстративное наполнение, шрифтовое оформление, «Казковый вечер».

Koretska A. *Artistic and Technical Features of Children's Periodicals (for Example, Newspaper «Kazkovyj Vechir»)*. The article provides a detailed description of illustrative and font variety of the newspaper «Kazkovyj Vechir» («Fairy Tale Evening»). Artistic and technical design features of children's editions have been analyzed. The study identified the specific character of kids' perception regarding fonts and images, and errors overlooked in creating children's periodicals.

Keywords: children's periodicals, illustrative content, font design, «Kazkovyj Vechir» («Fairy Tale Evening»).

Адреса для листування: nastya_korecka@ukr.net

УДК 655.3.06

Володимир Красиленко – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент, завідувач кафедри журналістики та інформаційних технологій Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна»,
Діана Нікітович – науковий співробітник відділу науки, міжнародної діяльності та інклюзивної освіти Вінницького соціально-економічного інституту Університету «Україна»

Дослідження особливостей та регіональних аспектів випуску газет в Україні

Стаття присвячена дослідженню динаміки, особливостей та регіональних аспектів випуску газет в Україні за період 2010–2013 роки. По сукупності та динаміці показників випуску газет та розподілів їх у типовому та регіональному аспектах за допомогою нейропакетів проведено кластеризацію всіх регіонів на 5 характерних груп. Лише десять регіонів, що представляють три кращих групи, мають вплив на загальну кількісну характеристику системи ЗМІ. Показано, що в Україні за досліджуваний період продовжується в цілому зниження основних показників випуску газет, але відбуваються і позитивні зміни, хоч вони і стосуються лише деяких регіонів, деяких типів газет. Розраховані та показані темпи зростання показників випуску газет за типами і, в цілому, проаналізовані відповідні розподіли газет за регіонами та типами і структурні зрушення з точки зору випуску видань. Показані переваги застосування інтелектуальних технологій для автоматизації процесів комплексного групування об'єктів.

Ключові слова: газета, держава, регіон, мова, засіб масової інформації.

Постановка наукової проблеми та її значення. Суспільство та засоби масової інформації, як складова всієї складної системи, що спрямована на формування громадської чи суспільної думки, забезпечення прав та свобод громадян на своєчасну та достовірну різноманітну інформацію, швидке та масове її тиражування-передавання з метою впливу на свідомість, перебувають у сучасному світі в постійній та різноманітній взаємодії.

Саме ЗМІ продовжують нести у суспільство поняття вільності політичних поглядів, висловлювань, вільного доступу до джерел інформації для осмислення історичної та політичної правди, стають живильним середовищем для відродження патріотизму, що є таким важливим особливо в деякі переломні історичні моменти.

Система, структура ЗМІ в Україні, як раніше, так і тепер, відповідає структурі влади. Зміни за останні 25 років, що відбулися в соціально-політичній сфері України, призвели і до суттєвих змін у системі *мас-медіа*. Замість видань, підпорядкованих партійним, комсомольським, профспілковим та виконавчим структурам, з'явилися нові, в тому числі різних типів та видів власності. Відбувся перерозподіл інформаційного простору, загострилися протиріччя, виникли нові проблеми, громадських спілок та організацій.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Дослідженню загальних та часткових тенденцій розвитку ЗМІ в Україні присвячені роботи [1; 2, с. 5; 9, с. 8]. В той же час глибокого аналітичного дослідження регіональних особливостей та аспектів випуску газетних видань в Україні, а особливо за останні роки та з урахуванням їхньої динаміки не проводилось (нам невідомі такі роботи). Однією з головних груп методів, які застосовуються для вивчення, розуміння масових явищ та процесів, а значить і системи ЗМІ, є статистичні методи, що дозволяють виявити та дослідити кількісні та якісні характеристики процесів, взаємозв'язки між факторами.

Тому **метою** цієї роботи є дослідження особливостей та регіональних аспектів випуску газет в Україні на основі використання реальних статистичних даних і показників за останні роки.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. Для проведення дослідження нами були використані дані зведених звітів державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» про випуск газет та видань, що представлені в статистичних бюлетенях Державного комітету статистики України за 2010–2013 роки стосовно засобів масової інформації та видань [1].

Відмітимо, що за 2014 рік такі дані покищо не оприлюднені на відповідних сайтах, а тому ми проаналізуємо динаміку, тенденції та особливості випуску газет у регіональному аспекті на основі відомих достовірних даних саме за обраний нами період 2010–2013 років, враховуючи і той факт, що за попередній 20-річний період, а саме 1990–2010 рр., такий аналіз був зроблений у роботі [9, с. 8]. Крім того, особливістю та перевагою наших підходів для дослідження обраних та подібних їм об'єктів, є використання інтелектуальних інформаційних технологій, сучасних нейропакетів для автоматизації процесів обробки масивів даних та багатоаспектного групування та інтелектуального аналізу отриманих кластерів [3, с. 5; 4, с. 4; 5, с. 4; 6, с. 6].

У більшості випадків для подібних досліджень застосовують лише традиційні статистичні методи або спеціальні багатофакторні моделі, що, як було показано в роботі [6, с. 6], частіше дають похибки, більші ніж моделі, на основі нейронних мереж та інтелектуального аналізу. В той же час при складанні рейтингів, наприклад, вищих навчальних закладів, науковців на основі показників наукометричних баз даних таких як Google Scholar, Web of Science та Scopus і інших оцінюють їхні наукові досягнення та визначають результативні рейтинги шляхом послідовного ранжування об'єктів окремо за значенням кожного вибраного показника: першого, другого, наступного з відповідним сортуванням, а не за інтегральною рейтинговою оцінкою [8; 10; 11].

У деяких випадках для визначення такої оцінки, відповідно до якої визначають ранг, будують аналітичний вираз для такого рангового місця шляхом простого зважування інших часткових критеріїв. Такі підходи та інструменти не дозволяють виділяти характерні угруповання досліджуваних об'єктів, тому нами для вирішення цих проблем і були, у відповідності до перевіреного нами концептуального підходу, використані в черговий раз сучасні інтелектуальні інформаційні технології, відомі нейромережеві моделі та нейропакети [7].

Концепція нашого підходу полягає у попередній кластеризації об'єктів, визначенні характерних представників кожної групи, а в нашому випадку регіону, області, для подальшого більш детального аналізу та вивчення особливостей динаміки статистичних показників, що характеризують окремі аспекти досліджуваних процесів чи явищ [6, с. 6].

Використання нейропакетів, в тому числі і використаного нами Excel Neural Package, для кластеризації картою Кохонена передбачає зведення статистичних даних до аналітичної таблиці певного вигляду. Ця таблиця аналізується за допомогою створеної нейромережі, і програмний модуль, використовуючи відповідні метрики, групує подібні об'єкти у відповідні кластери. На основі відібраних, систематизованих статистичних даних за аналізований період шляхом об'єднання була створена репрезентативна вибірка у вигляді таблиці, фрагменти якої показані на рис. 1.

Область	Кількість видань в 2010	Кількість видань в 2011	Кількість видань в 2012	Кількість видань в 2013	загальнодержавні _2010	загальнодержавні _2011	загальнодержавні _2012	загальнодержавні _2013	обласні (республ іканські) 2010	обласні (республ іканські) 2011	обласні (республ іканські) 2012	обласні (республ іканські) 2013	міські 2010	міські 2011	міські 2012	міські 2013	
1																	
2	Дніпропетровська	250	227	225	201	26	23	24	23	42	34	31	30	47	43	43	37
3	Донецька	197	186	188	180	18	17	17	17	31	24	27	27	45	41	40	35
4	м.Київ +	303	345	362	368	161	176	188	196	7	7	8	7	35	45	44	45
5	кластер A1	250	253	259	250	68,8	72,5	76,9	79,2	26,5	21,6	21,9	21,3	42,3	43	42,3	39
6																	
7	Запорізька	136	130	135	123	11	14	13	13	25	19	24	22	24	24	23	22
8	Луганська	145	116	127	116	12	10	8	8	27	17	19	21	36	28	32	28
9	Харківська	152	145	134	129	19	19	18	16	26	25	25	25	34	36	31	32
10	кластер A2	144	130	132	123	14	14,4	13	12,3	26	20,4	22,7	22,7	31,4	29,4	28,7	27,4
11																	
12	Вінницька	109	103	107	102	1	1	2	2	33	27	27	21	15	14	13	10
13	Житомирська	78	75	73	70	3	3	2	1	20	16	17	16	11	10	9	9
14	Херсонська	88	77	90	84	4	6	6	6	20	20	21	18	23	19	21	18
15	Черкаська	73	71	83	85	3	4	5	5	17	18	19	15	9	7	10	10
16	кластер A3	86,9	81,4	88,2	85,2	2,76	3,52	3,77	3,52	22,4	20,2	21	17,5	14,5	12,5	13,3	11,8
17																	
18	Волинська	57	53	57	56	2	2	2	1	13	13	13	14	7	6	8	7
19	Київська	64	67	71	70	2	2	2	2	6	3	4	4	11	15	13	14
20	Миколаївська	65	64	59	65	3	2	1	1	14	12	10	12	12	11	13	12
21	Полтавська	65	69	65	66	3	2	2	1	16	17	16	17	12	12	13	11
22	Хмельницька	46	48	61	53	1	2	2	2	16	17	17	14	3	5	10	9
23	Чернігівська	56	54	62	62	1	1	1	1	17	17	18	16	9	7	12	9
24	кластер A4	58,8	59,1	62,5	62	1,99	1,83	1,66	1,33	13,7	13,2	13,1	12,9	8,99	9,31	11,5	10,3

Рис. 1. Відібрані, систематизовані статистичні дані та результати групування

До таких змінних було віднесено: кількість видань за 2010–2013 роки, кількість загальнодержавних, кількість обласних (республіканських), міських, районних, низових, приватних, рекламно-інформаційних та інші. Спочатку ми поділили області та міста Київ, Севастополь, всього 27 об'єктів, на 5 кластерів. Виявилось, що до першого кластеру, враховуючи всі використані та введені показники за увесь аналізований період, було віднесено програмою Дніпропетровську, Донецьку області та м. Київ. До другого кластеру увійшли Харківська, Запорізька, Луганська області, всього 3, як і до першого кластеру. Такі 4 області: Вінницька, Житомирська, Херсонська, Черкаська – попали до третього кластеру, а до четвертого віднесені такі 6 областей: Волинська, Київська, Миколаївська, Полтавська, Хмельницька, Чернігівська. Інші 9 областей, Крим та м. Севастополь, всього 11, є представниками 5-го кластеру. Збільшуючи кількість кластерів до 7, як показали наші експерименти, з семи представників 2-го та 3-го кластерів програма формує три кластери, додатковий з яких складають області Вінницька та Запорізька, тобто вони мають деякі особливості, а відповідні Харківська, Луганська залишаються в одній групі, а Житомирська, Херсонська, Черкаська у іншій групі. Аналогічно з 4-го та 5-го кластерів при збільшенні числа кластерів до 7 формується специфічна сьома група з таких областей: Львівська, Одеська, Сумська, Хмельницька, що свідчить про можливість вивчення більш глибоких особливостей, але з урахуванням малої чисельності об'єктів у кластерах, всього по 2 у двох, та всієї вибірки, на наш погляд, для вивчення тенденцій достатньо 5 кластерів. Отримані результати кластеризації та усереднені показники кластерів дозволяють відмітити такі особливості. Найбільш значущими за загальною кількістю газетних видань є Дніпропетровська, Донецька області та м. Київ, тобто 3 представники 1-го лідируючого кластеру, оскільки центроїди за 2010–2013 роки склали 250, 253, 259, 250. Цей середній показник майже не змінився за ці роки, але це зумовлено тим, що спади по роках, а саме (250 – 2010 р., 227 – 2011 р., 225 – 2012 р., 201 – 2013 р.) для Дніпропетровської області та відповідно (197, 186, 188, 180) були скомпенсовані ростом цього показника у м. Київ: (303, 345, 362, 368). Аналогічний висновок можна зробити і стосовно загальнодержавних газет. Відповідні незначні спади: (26, 23, 24, 23) для Дніпропетровської та (18, 17, 17, 17) для Донецької областей значно компенсував ріст цього показника у м. Київ, а саме: (161, 176, 188, 196), що дозволило збільшити його абсолютні значення за ці роки як у цілому в Україні: (298, 311, 319, 324) так і для цього кластеру: (205, 216, 229, 236) в сумі, (69, 73, 77, 79) по центроїді, а відносну долю загальнодержавних газет для цього кластеру, яка і так була значною (68,8 % – 2010 р.) щорічно збільшувати: (68,8 %, 69,5 %, 71,8 %, 72,8 %). Характерними ознаками цього кластеру є його значні долі від загальних кількостей міських, низових, приватних, рекламно-інформаційних та інших газет, відповідно: (31 %, 33,8 %, 32,3 %, 32 %, – долі міських за роками), (38,4 %, 37,7 %, 37,9 %, 38,5 % – низових), (40,5 %, 45 %, 41,6 %, 41,9 % – приватних), (32,5 %, 34,9 %, 34,7 %, 31,8 % – рекламно-

інформаційних), (33,6 %, 31,5 %, 32,5 %, 31,2 %) – інших). При цьому, як видно з вище наведених значень, ці долі залишаються практично незмінними за роками, мають незначні (до 5–7 %) відносні коливання і в сторону зменшення і в сторону збільшення. Вклад представників цього кластеру в загальну кількість газет в Україні (друкованих одиниць), при зменшенні останньої від 2347 2010 р. до 2270 2013 р. навіть збільшився з 32 % 2010 р. до 33 % 2013 р., і це при тому, що в цей кластер ввійшло лише 3 з 27 регіонів. Про позитивні тенденції у Києві з його статусом столиці свідчать темпи зростання 2013 р. відносно базового 2010 р. таких показників: загальна кількість видань газет – 1,21 (на 21 %); кількість приватних – 1,54; міських – 1,29; загальнодержавних – 1,22; рекламно-інформаційних – 1,12. Але при цьому зменшилися майже вдвоє кількості районних (-50 %) та низових (-40 %) газет. У структурному розподілі газет за типами у Києві частка загальнодержавних газет мало змінювалась за роками (53,14 %, 51,01 %, 51,93 %, 53,26 %); частка приватних, хоч і коливалась, збільшилася (15,18 %, 17,10 %, 16,30 %, 19,29 %); третя та четверта за величиною частки міських (11,6%, 13%, 12%, 12%) та рекламно-інформаційних (8,6 %, 9 %, 9,7 %, 7,9 %) мало змінювалися навіть при збільшенні їхньої кількостей, наприклад, міських (35, 45, 44, 45 за роками, або всього на 10 одиниць) та рекламно-інформаційних (26, 31, 35, 29, тобто на 3 од. до базового). Відмітимо, що в структурному розподілі газет Дніпропетровської області (1-й кластер, що лідирує) за типами, перші чотири місця за величиною відповідної частки відповідно займали 2010 р. міські (19 %), обласні (17 %), рекламно-інформаційні (13,2 %) та приватні (12,8 %) газети, а 2013 р. ці частки стали такими: міські (18,4 %), обласні (14,9 %), рекламно-інформаційні (14,9 %), районні (12,9 %) та приватні (10,5 %). Значною залишається і частка загальнодержавних газет: 10,4 % (2010 р.) та 11,4 % (2013 р.). Таким чином, структурні зрушення є незначними для представників цього кластеру, за винятком хіба що збільшення за цей період частки приватних газет для Києва в 1,27 раз та в 1,59 раз для Донецької області, що також корелює з загальною тенденцією збільшення (зростання в 16 з 27 регіонів!) кількості з 242 до 289 та частки з 10,3 % до 12,7 % *приватних* видань в Україні.

Проаналізуємо зміни загальних та середніх показників за аналізований період в областях та Автономній Республіці Крим без міст: Київ та Севастополь. Сумарна кількість газет становила відповідно до років: 2039, 1917, 1976, 1897, тобто зменшилась 2013 р. за відношенням до базового 2010 р. на 7 %. Порівняння цього та таких показників як середній разовий тираж, річний тираж, річний тираж на одну особу за цей період та за попередній період 2005–2009 рр. дає змогу встановити, що всі ці показники мають тенденцію до продовження їхнього зменшення, спад, розпочатий ще 2005 р., продовжується, хоч його темпи і уповільнилися. Середня у регіонах кількість газет аналогічно зменшилась на 7 % 2013 р. за відношенням до 2010 р. і склала по роках: 82, 77, 79, 76 відповідно. Аналіз структурного розподілу газет за типами показав, що за ці 2010–2013 роки суттєвих структурних зрушень не відбувалося, найбільші частки (20 %, 21 %, 22 %, 21 % за роками) становили районні газети, частка обласних (республіканських) коливалась за роками від 19 % до 21 %, частка міських газет змінювалась від 17 % до 18 %, на четвертому та п'ятому місці були частки рекламно-інформаційних (зміни від 11 % до 12 %) та приватних газет (зміни від 9 % 2011 р. до 11 % 2013р.). Хоч і незначне, але постійне зростання, на відміну від інших, має лише частка приватних газет. Аналіз розподілу річних тиражів газет в Україні за мовами показав, що засилля російськомовних практично не змінилося, відсотки за роками 32 %, 32,5 %, 35,4 %, 31,2 % для українськомовних та відповідно 63,2 %, 63,6 %, 59,7 %, 94,3 % для російськомовних. На думку авторів, на фоні політичної ситуації в Україні розподіл газет за мовами 2014 р. повинен кардинально змінитися. Знання середньої у регіонах кількості газет та інших середніх показників дозволяє встановити, що лише регіони з другого кластеру: Харківська, Луганська, Запорізька та 2 регіони з третього: Вінницька та Херсонська мають щорічно показники кращі за середньо-регіональні. Дві інших області з 3-го кластеру, а саме: Черкаська та Житомирська мають показники загальної кількості газет, що дуже близькі до середньо-регіональних, крім того, в деякі з аналізованих років навіть кращі. Лише в Черкаській області спостерігається зростання цього показника за 2012 та 2013 рр. (73, 71, 83, 85), тобто на 16,4 % 2013 р. порівняно з 2010 р., та багатьох інших його складових за типами, наприклад, у 4 рази приватних, на 67 % загальнодержавних та на 64 % рекламно-інформаційних. У всіх інших 6 регіонах, що належать до 2-го та 3-го кластерів, спостерігається щорічне незначне зниження більшості показників, за винятком деяких поодиноких

разових викидів в обидві сторони від тренду, наприклад, загальна кількість газет у Херсонській області: (88, 77, 90, 84 за роками). В той же час показник загальної кількості газет для Харківської, Луганської та Запорізької областей (2-й кластер) значно перевищує щорічний середньо-регіональний показник: в 1,77, 1,70, 1,67, 1,62 рази у відповідні 2010, 2011, 2012, 2013 рр. Аналогічно встановлено, що темпи зростання часткових складових показників кількості газет за типами для цих регіонів змінюються від 1,12 аж до 2,69 (загальнодержавні 2011 р.).

Особливості Вінницької області (3-й кластер) полягають в тому, що збільшилася кількість (в 1,75 разів!) та частка рекламно-інформаційних газетних видань з 4 (3,7 %) 2010 р. до 7 (6,9 %) 2013 р., кількість загальнодержавних відповідно з 1 до 2, кількість районних з 28 до 30 та приватних з 13 (12 %) 2010 р. до 17 (17 %) 2013 р. (найвищі темпи зростання за типовою ознакою!) при суттєвих зменшеннях обласних (з 33 до 21), міських (з 15 до 10, в 1,5 разів!) та загальної кількості газет (109, 103, 107, 102 за роками). Крім того, структурний розподіл газет за типами у цій області є дещо відмінним від середньо-регіонального, оскільки найбільшу частку з майже щорічним її збільшенням становлять районні газети (26 %, 27 %, 30 %, 29 % за роками), з щорічним зниженням їхньої частки – обласні (30 %, 26 %, 25 %, 20 %) та приватні газети при зростанні їхньої частки. Аналогічні зростання кількості районних та приватних газет характерні і для Житомирської, Херсонської, Черкаської областей (3-й кластер) при збільшенні загальної кількості лише в Черкаській.

Результати аналізу темпів зростання показників розподілу газет за типами та регіонами за цей період показують, що в 14 регіонах є позитивна тенденція збільшення кількості районних газет. Так, наприклад, кількість таких газет збільшилась у Тернопільській області в 2,29 разів. Це свідчить про подальше становлення та розвиток ЗМІ на районних рівнях та в сільській місцевості. Започатковується становлення ринку газет рекламно-інформаційного характеру, оскільки на фоні невеликих абсолютних значень у 9 регіонах, а саме: Чернігівська (в 6 раз), Миколаївська (в 2 рази), Крим (в 1,33 разів), Черкаська (в 1,64), Вінницька (в 1,75), Сумська (в 1,25), Київська (в 1,23), Івано-Франківська (в 1,2), Волинська (в 1,17) збільшилися кількості таких газет. Кількість газет *загальнодержавного* рівня збільшилася за цих 4 роки лише в Києві (в 1,22), Вінницькій та Хмельницькій (в 2), Черкаській (в 1,67), Одеській (в 1,6), Херсонській (в 1,5), Львівській та Запорізькій областях, всього у 8 з 27 регіонів. Але якщо для Харківської, Дніпропетровської, Донецької, Луганської та Запорізької областей цей показник був на рівні від 11 до 26, то на фоні малих значень для інших вищевказаних регіонів цей ріст свідчить про появу та зародження і в них газет такого загальнодержавного значення. На динаміку загальних показників мало впливали і збільшення кількості *обласних (республіканських)* газет в АРК (в 1,3), Львівській (в 1,67), Тернопільській, Полтавській та Волинській областях; і збільшення кількості *низових* газет (Тернопільська, Полтавська, Одеська, Івано-Франківська) та *міських* (м. Київ, Київська, Хмельницька (в 3 рази, але з 3 до 9!), Рівненська (в 2 рази з 3 до 6!), Кіровоградська (з 3 до 5!), Одеська (з 7 до 11)). З іншого погляду, ці факти свідчать про часткові або загальні позитивні зрушення в деяких регіонах, навіть із тих, що потрапили в четвертий (Хмельницька, Київська, Полтавська, Чернігівська, крім Миколаївської та Волинської, які залишились приблизно на тому ж рівні) та п'ятий (Львівська, Одеська, Тернопільська, крім інших 8 з 11!) за рейтингом кластери. Особливо слід відмітити Тернопільську область, в якій кількість видань газет зросла 2013 р. відносно 2010 р. аж у 1,39 раз.

Висновки. Результати дослідження показали, що в Україні за досліджуваний період продовжується в цілому зниження основних показників випуску газет, але відбуваються і позитивні зміни, хоч вони і стосуються лише деяких регіонів, деяких типів газет, тобто особливістю є регіональні відмінності. Було встановлено, що всі регіони можна за сукупністю показників та за їхньою динамікою змін поділити на кластери, що в три кращих групи входять лише десять регіонів, в інші групи, що відстають за середньо-регіональними показниками, увійшло відповідно 6 та 11 регіонів, але вплив на загальну кількісну характеристику системи ЗМІ в основному мають лише представники першого, другого лідируючих кластерів та третього. Розраховані та показані темпи зростання показників випуску газет за типами, в цілому, проаналізовані відповідні розподіли газет за регіонами та типами і структурні зрушення, що дозволило виявити резерви для покращення газетного ринку. Показані переваги застосування інтелектуальних технологій для автоматизації процесів комплексного групування об'єктів.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Заряда Н. Аналітичний огляд газет, виданих в Україні у 2009 році / Н. Заряда // Вісник Кн. палати України. – 2010. – № 4 (165). – С. 10–14.
3. Красиленко В. Використання нейропакету Excel Neural Package для кластеризації джерельної бази для супроводу дисципліни «Інтелектуальні інформаційні системи та технології» / В. Красиленко, Р. Лободзінська, А. Карпінська // Комп'ютерні технології: наука і освіта. – Доповіді 5 НПК. – К. : Університет «Україна», 2010. – С. 116–120.
4. Красиленко В. Кластерний аналіз науково-дослідницького потенціалу ВНЗ як основи при визначенні їх рейтингів / В. Красиленко, Д. Нікітович, Л. Грущенко // Тринадцята Всеукраїнська наукова Інтернет-конференція. – Тернопіль : Тайп, 2012. – С. 21–25.
5. Красиленко В. Інтелектуальний кластерний аналіз кращих 100 науковців України за показниками наукометричних баз даних / В. Красиленко, Д. Нікітович // Наука і навчальний процес: наук.-метод. зб. матер. НПК ВСЕІ Університету «Україна». – Вінниця : ВСЕІ Університету «Україна», 2013. – С. 101–104.
6. Красиленко В. Інтелектуальний кластерний аналіз наукометричних показників наукової діяльності кращих науковців планети з нейротематика за даними Google Scholar / В. Красиленко, Д. Нікітович // Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації : матеріали І МПК. – Одеса : ОНПУ, 2015. – С. 275–280.
7. Круглов В. Искусственные нейронные сети. Теория и практика / В. Круглов, В. Борисов. – М. : Горячая линия – Телеком, 2002. – 328 с.
8. Рейтинг науковців України за показниками наукометричних баз даних Web of Science та Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/rating/ratings_sci/index.html.
9. Шпак В. Розвиток друкованих засобів масової інформації в тематичному, мовному і регіональному аспектах (1990–2010 роки) [Електронний ресурс] / В. Шпак // Історична пам'ять. – 2013. – № 29. – С. 96–103. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ip_2013_29_13.pdf.
10. Ranking Web of Universities: Methodology [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.webometrics.info/en/Methodology>.
11. Ranking Web of Universities: Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.webometrics.info/en/europe/ukraine%20>.

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Zariada N. Analitychni ohliad hazet, vydanykh v Ukraini u 2009 rotsi / N. Zariada // Visnyk Kn. palaty Ukrainy. – 2010. – № 4 (165). – S. 10–14.
3. Krasilenko V. Vykorystannia neiropaketu Excel Neural Package dlia klasteryzatsii dzherelnoi bazy dlia suprovodu dystsypliny «Intelektualni informatsiini systemy ta tekhnolohii» / V. Krasilenko, R. Lobodzinska, A. Karpinska // Komp'juterni tekhnolohii: nauka i osvita. – Dopovidi 5 NPK. – K. : Universytet «Ukraina», 2010. – S. 116–120.
4. Krasilenko V. Klasternyi analiz naukovo-doslidnytskoho potentsialu VNZ yak osnovy pry vyznachenni yikh reitynhiv / V. Krasilenko, D. Nikitovich, L. Hrushchenko // Trynadtsiata vseukrainska naukova internet-konferentsiia. – Ternopil : Taip, 2012. – S. 21–25.
5. Krasilenko V. Intelektualnyi klasternyi analiz krashchykh 100 naukovtsiv Ukrainy za pokaznykamy naukometrychnykh baz danykh / V. Krasilenko, D. Nikitovich // Nauka i navchalnyi protses : nauk.-metod. zb. mater. NPK VSEI Universytetu «Ukraina». – Vinnytsia : Vinnytskyi instytut Universytetu «Ukraina», 2013. – S. 101–104.
6. Krasilenko V. Intelektualnyi klasternyi analiz naukometrychnykh pokaznykiv naukovoї diialnosti krashchykh naukovtsiv planety z neirotematyka za danymy Google Scholar / V. Krasilenko, D. Nikitovich // Aktualni pytannia dokumentoznavstva ta informatsiinoї diialnosti: teorii ta inovatsii : materialy I MPK. – Odessa : ONPU, 2015. – S. 275–280.
7. Kruglov V. Yskusstvennye neuronnye sety. Teoriya y praktyka / V. Kruglov, V. Borisov. – M. : Horiachaia lynyia – Telekom, 2002. – 328 s.
8. Reitynh naukovtsiv Ukrainy za pokaznykamy naukometrychnykh baz danykh Web of Science ta Scopus [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : http://www.nbu.gov.ua/rating/ratings_sci/index.html.
9. Shpak V. Rozvytok drukovanykh zasobiv masovoi informatsii v tematychnomu, movnomu i rehionalnomu aspektakh (1990–2010 roky) [Elektronnij resurs] / V. Shpak // Istorychna pamiat. – 2013. – № 29. – S. 96–103. – Rezhim dostupu : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ip_2013_29_13.pdf.

10. Ranking Web of Universities: Methodology [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.webometrics.info/en/Methodology>.
11. Ranking Web of Universities: Methodology [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.webometrics.info/en/europe/ukraine%20>.

Красиленко В. Г., Никитович Д. В. Исследование особенностей и региональных аспектов выпуска газет в Украине. Статья посвящена исследованию динамики, особенностей и региональных аспектов выпуска газет в Украине за 2010–2013 годы. По совокупности и динамике показателей выпуска газет и распределений их в типичном и региональном аспектах с помощью нейропакетов проведено кластеризацию всех регионов на 5 групп. Только десять регионов, представляющих три лучших группы, оказывающие влияние на общую количественную характеристику системы СМИ. Показано, что в Украине за исследуемый период продолжается в целом снижение основных показателей выпуска газет, но происходят и положительные изменения, хотя они и касаются лишь некоторых регионов, некоторых типов газет. Рассчитаны и показаны темпы роста показателей выпуска газет по типам и в целом, проанализированы распределения газет по регионам и типам и структурные сдвиги с точки зрения выпуска изданий. Показаны преимущества применения интеллектуальных технологий для автоматизации комплексного группирования объектов.

Ключевые слова: газета, государство, регион, язык, средство массовой информации.

Krasilenko V. G., Nikitovich D. V. Research of Features of Regional Aspects of Production of Newspapers in Ukraine. This article investigates the dynamics, features and regional aspects of the production of newspapers in Ukraine over the 2010–2013 period. On totality and dynamics of indexes of producing of newspapers and distributions of them in typical and regional aspects by means of neural nets the clusterization of all regions is conducted on 5 characteristic groups. Only ten regions that present the three best groups have an influence on general quantitative description of the system of MASS-MEDIA. It was investigated that in Ukraine, over the period, there had been a decreasing release of key indicators of the number of newspapers, but there had been some positive changes as well, even though they had applied only to certain regions and certain types of newspapers. The growth rate of production of newspapers, by type and in general, was calculated and displayed, the appropriate distribution of newspapers and structural changes in terms of production of publications were analyzed by region and types. The advantages of the use of intelligent technologies for automation of complex grouping of objects were proved.

Keywords: newspaper, state, region, language, the media.

Адреси для листування: krasilenko@mail.ru, Nikitovitch.Diana@yandex.ru

УДК 655.3.066+004.738.5:655.41

Володимир Максимчук – студент Інституту філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Порівняльний аналіз і характеристика друкованого та електронного видань

У статті окреслено сучасний стан електронного книговидавництва в Україні, проведено порівняльний аналіз та характеристику деяких функціональних рис друкованого та електронного видань, визначено основні переваги електронного видання над традиційним та вказано на деякі недоліки, запропоновано експериментальний спосіб боротьби із випадками порушення авторського права, відомих як «піратство». Досліджено значення поняття «електронне видання». Проаналізовано сучасний стан ринку електронних видань та цінове співвідношення між електронним та традиційним виданням. Проведено опитування у соціальних мережах із ціллю визначити ціну, яку люди готові платити за електронне видання або електронний примірник друкованого видання.

Ключові слова: електронне видання, електронна книга, переваги та недоліки, «піратство», сучасний стан електронного книговидавництва, соціальне опитування.